

Wnioski z konferencji
„Współpraca bibliotek naukowych w zakresie obsługi użytkowników”
Warszawa, 23-24.09.2002r.

Uczestnicy konferencji uznali konieczność i nieuchronność współpracy bibliotek naukowych. Wynika ona zarówno ze względów ekonomicznych (finansowych), jak również ze względu na rosnące wymagania i oczekiwania użytkowników oraz z uwagi na rozpoczęty proces integracji Polski z Unią Europejską. Jednostki nadzorujące i finansujące działalność bibliotek, rozumiejąc potrzeby w zakresie organizacji współpracy, powinny aktywnie uczestniczyć w ich realizacji.

Wnioski formułowano w trosce o zahamowanie niekorzystnych procesów, jakie w okresie transformacji zachodzą w polskim bibliotekarstwie i z myślą o stymulowaniu koniecznych korzystnych zmian, które zbliżyłyby usługi polskich bibliotek poziomem i jakością do tych, jakie świadczą swoim użytkownikom biblioteki rozwiniętych krajów świata.

1. Zarówno bibliotekarze jak i użytkownicy największych bibliotek akademickich w kraju, zgodnie podkreślali niepokojące skutki braku polityki Państwa w zakresie finansowania nauki w Polsce, w tym w zakresie finansowania bibliotek – w konsekwencji uniemożliwiający prowadzenie racjonalnej polityki bibliotecznej i rozwoju współpracy bibliotek.
2. Uczestnicy konferencji dostrzegli konieczność opracowania szczegółowego raportu dotyczącego stanu naszych bibliotek naukowych oraz ich sytuacji finansowej (zawierający także analizę porównawczą z bibliotekami innych krajów) w celu wysunięcia postulatów środowiska akademickiego pod adresem władz.. Raport ten winien powstać w efekcie zacieśnienia współpracy ze środowiskiem pracowników naukowych Instytutów Bibliotekoznawstwa na uczelniach polskich, i w konsekwencji powinien służyć rozwojowi badań bibliotekoznawczych prowadzonych na rzecz rozwoju współczesnego bibliotekarstwa polskiego.
3. Środowiska bibliotekarskie (w tym Konferencja Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych) powinny aktywnie uczestniczyć przy przygotowywaniu nowych aktów prawnych – a organy administracji państwowej i ustawodawcze z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym zasięgać ich opinii w sprawach istotnych dla rozwoju bibliotek polskich.

Konieczne jest również stworzenie podstawy prawnej dla powołania i działalności stowarzyszeń osób prawnych.

4. Należy zwiększyć aktywność bibliotek w zakresie współpracy międzynarodowej poprzez:
 - włączenie polskich bibliotek do międzynarodowych sieci i systemów bibliotecznych (np. takich jak SUBITO),
 - organizowanie prac nad tworzeniem katalogów centralnych informujących o zasobach kultury polskiej i obcej (w tym przede wszystkim niemieckiej), rozproszonej w Europie Wschodniej w celu ich lepszego wykorzystania przez wszystkich zainteresowanych,
 - włączanie się bibliotek polskich w działalność międzynarodowych organizacji bibliotekarskich (poszerzenie kontaktów fachowych z bibliotekarzami zjednoczonej Europy).
5. W celu zintensyfikowania współpracy bibliotek różnych typów należy uruchomić programy międzyresortowe finansujące współpracę bibliotek w zakresie:
 - zakupu i utrzymywania baz danych
 - retrokonwersji i współkatalogowania
 - koordynacji dostępu do baz danych (zakup, archiwizacja, udostępnianie)
 - konserwacji i zabezpieczenia zbiorów (NZB, dygitalizacja, odkwaszanie papieru)
6. Warunkiem permanentnego rozwoju bibliotek, w tym realizacji wytyczonych zasad polityki gromadzenia zbiorów – z uwzględnieniem współpracy konsorcyjnej- jest stabilizacja finansowa zakupu czasopism zagranicznych i baz danych, poprzez przywrócenie finansowania celowego, a nie za pośrednictwem środków statutowych. Wyeliminuje to sytuacje przejmowania dotacji przez instytucje macierzyste bibliotek.
7. Niezbędne jest uproszczenie procedur przetargowych dla zakupu materiałów bibliotecznych takich jak: czasopisma, bazy danych itp. Konieczne jest również ostateczne zniesienie tej procedury przy zakupie książek. Zmiany te umożliwią poprawę efektywności pracy bibliotek naukowych oraz lepsze wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na ich działalność.

8. W celu zapewnienia lepszych warunków bieżącej współpracy pomiędzy bibliotekami, należy dążyć do szybkiego rozwiązania bieżących problemów wynikających z:
 - niedostosowania zasad ewidencji zasobów elektronicznych bibliotek do potrzeb bibliotekarzy i użytkowników tych zasobów,
 - braku aktualnej informacji o czasopismach elektronicznych w katalogach bibliotek,
 - opóźnień i niekonsekwencji w tworzeniu i udostępnianiu anglojęzycznych wersji bibliotecznych katalogów on-line, co znacząco ogranicza ich wykorzystanie przy organizowaniu współpracy międzynarodowej.

9. Należy dążyć do aktywnego uczestnictwa użytkowników biblioteki i władz uczelni w formułowaniu i realizacji postulatów dotyczących działalności tych bibliotek.- Sprawy te nie mogą pozostawać wyłącznie w kompetencji bibliotekarzy, przeciwnie. Ich realizacja powinna być efektem ścisłej współpracy środowiskowej.

10. Wobec stale zachodzących przemian gospodarczych i społecznych należy stworzyć warunki systematycznego szkolenia kadry kierowniczej bibliotek w zakresie organizacji i zarządzania oraz marketingu.

11. Środowisko bibliotekarskie powinno aktywnie włączyć się do działań związanych z ochroną dóbr narodowych, w tym ochroną zbiorów bibliotecznych poprzez współtworzenie punktów informacyjno-koordynacyjnych Programu Błękitnej Tarczy. Celem tego programu jest promowanie takich działań, szkolenia w zakresie zapewnienia ochrony oraz organizowanie pomocy w usuwaniu skutków zaistniałych zagrożeń.

Adresaci (w kolejności alfabetycznej):

Dyrektorzy bibliotek szkół wyższych,

Dyrektorzy Instytutów Bibliotekoznawstwa,

Komitet Badań Naukowych,

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich,

Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu,

Ministerstwo Finansów,

Ministerstwo Kultury,

**Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich,
Urząd Zamówień Publicznych.**

Członkowie Komisji Wnioskowej:

Jan Janiak – Biblioteka Uniwersytecka w Łodzi

Elżbieta Mroczek – Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej

Urszula Sawicka – Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego

Jolanta Stępniaak – Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego

Henryk Szarski – Biblioteka Główna Politechniki Wrocławskiej